Naslov članka/Article:

DIGITALNO PODPORNO OKOLJE KOT POMEMBEN ELEMENT KURIKULARNE PRENOVE

The Digital Supportive Environment as an Essential Component of Curriculum Reform

Avtorici/Authors:

Amela Sambolić Beganović in **mag. Mojca Suban**

CC licenca

Priznanje avtorstva-Nekomercialno-Brez predelav

Vzgoja in izobraževanje št. 4-5/2025, letnik 56
ISSN 0350 -5065
Izdal in založil: Zavod Republike Slovenije za šolstvo
Kraj in leto izdaje: Ljubljana, 2025

Spletna stran revije:
https://www.zrss.si/strokovne-revije/vzgoja-in-izobrazevanje/

Amela Sambolić Beganović in **mag. Mojca Suban**
Zavod RS za šolstvo

DIGITALNO PODPORNO OKOLJE KOT POMEMBEN ELEMENT KURIKULARNE PRENOVE

The Digital Supportive Environment as an Essential Component of Curriculum Reform

https://doi.org/10.59132/viz/2025/4-5/70-77

IZVLEČEK

Razvoj digitalnih podpornih okolij za načrtovanje vzgojno-izobraževalnega dela v Sloveniji je bil postopen proces, ki se je začel s platformo Digitalizirani učni načrti (DUN) leta 2021. DUN je omogočal dostop do digitalnih kurikularnih dokumentov in podporo pri letnem ter sprotnem načrtovanju. Naraščajoče potrebe po večji prilagodljivosti in izkoriščanju naprednih rešitev umetne inteligence, skupaj s tekočo prenovo kurikularnih dokumentov, so spodbudile razvoj aplikacije za učne načrte in kataloge znanj (v nadaljevanju aplikacija). Aplikacija je bila prepoznana kot nepogrešljiv del prenove in je podpirala kurikularne komisije pri zagotavljanju enotne strukture, poenotene terminologije, horizontalne in vertikalne povezanosti ter vključevanja skupnih ciljev v učne načrte in kataloge znanj. Končna faza predvideva integracijo aplikacije v kompleksnejše spletno digitalno podporno okolje PLATON, ki bo predstavljalo celovito in inovativno rešitev za načrtovanje vzgojno-izobraževalnega dela, katere funkcionalnosti bodo podprte z naprednimi rešitvami umetne inteligence. PLATON bo zmanjšal administrativno breme učiteljev, optimiziral vzgojno-izobraževalne procese in omogočil kakovostnejšo in učinkovitejšo pripravo na vzgojno-izobraževalno delo ter prihranek časa, s čimer bo Slovenija med prvimi državami v Evropi s sodobnim pristopom pri oblikovanju in uporabi kurikularnih dokumentov.

Ključne besede: kurikularna prenova, izhodišča, digitalno podporno okolje, aplikacija, PLATON, umetna inteligenca, učitelji, načrtovanje

ABSTRACT

The development of digital support environments for educational planning in Slovenia has been a gradual process since the launch of the Digitalised Curriculum Platform in 2021. The platform provided access to digital curriculum documents and support for both annual and ongoing planning. Increasing demands for flexibility and advanced AI solutions, along with the ongoing reform of curriculum documents, stimulated the creation of a dedicated application for curriculum and knowledge catalogues. The application quickly became an indispensable element of the reform, supporting curriculum commissions in ensuring a uniform structure, standardised terminology, horizontal and vertical alignment, and the integration of common goals into curriculum and knowledge catalogues. The final stage aims to integrate the application into PLATON, a more comprehensive and innovative online digital support environment enhanced by advanced AI solutions. PLATON will alleviate the administrative burden on teachers, optimise educational processes, and facilitate higher-quality, effective teacher planning, ultimately saving time. As a result, Slovenia will become one of the first European countries to adopt such a modern approach to curriculum design and implementation.

Keywords: curriculum reform, starting points, digital support environment, application, PLATON, artificial intelligence, teachers, planning

UVOD

Načrtovanje vzgojno-izobraževalnega dela predstavlja pomemben vidik dela strokovnih delavcev v osnovnih in srednjih šolah. V slovenskem šolskem prostoru se je proces digitalne podpore načrtovanju vzgojno-izobraževalnega dela razvijal skozi več faz, ki so se smiselno nadgrajevale. Začelo se je z digitalizacijo obstoječih učnih načrtov v platformi Digitalizirani učni načrti (DUN), ki je zaživela leta 2021. Sledila je faza prenove kurikularnih dokumentov, ki je osmislila vlogo in namen aplikacije za učne načrte in kataloge znanj (aplikacija) – kot nepogrešljivega orodja za podporo in koordinacijo celotnega procesa prenove kurikularnih dokumentov. V času pisanja tega članka je potekal razvoj novega, kompleksnejšega in inovativnega digitalnega podpornega okolja za načrtovanje vzgojno-izobraževalnega dela PLATON, ki bo s pomočjo naprednih rešitev umetne inteligence postal celovito digitalno okolje

za podporo učiteljem pri dostopu do kurikularnih dokumentov prek aplikacije in načrtovanje vzgojno-izobraževalnega dela. PLATON bo s svojimi funkcionalnostmi omogočil preseganje tradicionalnih pristopov pri načrtovanju vzgojno-izobraževalnega dela.

Pričujoči članek bo podrobneje predstavil razvojne faze od DUN prek izhodišč prenove in razvoja aplikacije do načrtov za razvoj platforme PLATON. Ponudil bo vpogled v to, kako se je vsaka faza smiselno nadgrajevala s ciljem, da bo učiteljem omogočena kakovostna in učinkovita uporaba kurikularnih dokumentov ter zagotovljena celovita podpora načrtovanju vzgojno-izobraževalnega dela.

EVOLUCIJA RAZVOJA DIGITALNEGA PODPORNEGA OKOLJA ZA UČITELJE

Digitalizirani učni načrti (DUN)

Prva stopnja digitalne podpore se je začela z vzpostavitvijo platforme Digitalizirani učni načrti (DUN) v letu 2021. Namen platforme DUN je bil dvojen: uporabnikom je omogočala prost dostop (brez prijave) do digitalne oblike učnih načrtov in katalogov znanj v osnovnih in srednjih šolah, po drugi strani pa je nudila celovito podporno digitalno okolje za letno in sprotno načrtovanje vzgojno-izobraževalnega dela, za katerega je bila potrebna prijava (vstopna stran v DUN je prikazana na Sliki 1).

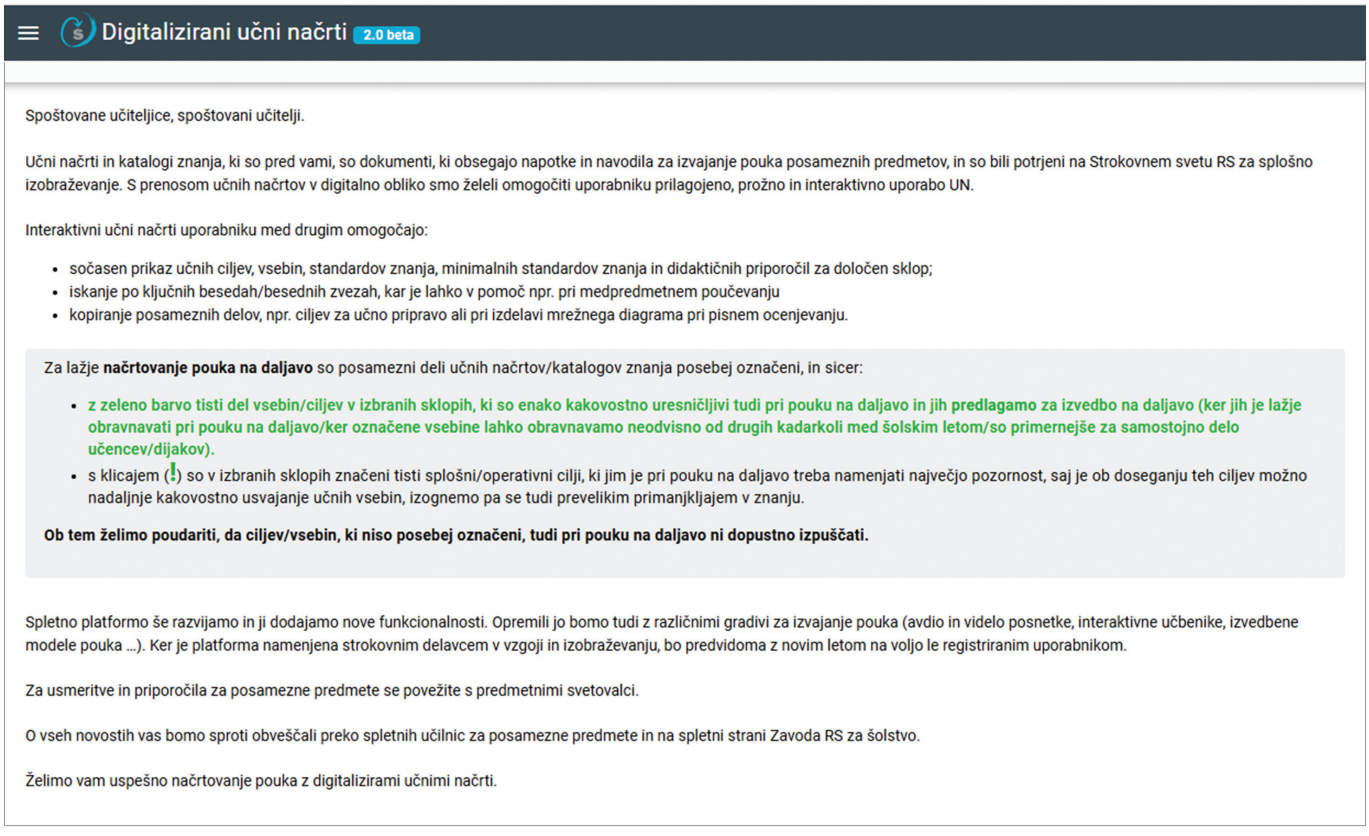
Učitelji so DUN prvič spoznali na študijskih srečanjih 2021 in ga nato začeli uporabljati za dostop do digitaliziranih učnih načrtov ter za izdelavo letnih in sprotnih priprav. Eden od uporabnikov je po predstavitvi koncepta in funkcionalnosti DUN-a zapisal: *»Zagotovo olajša naše delo v več pogledih: porabiš mnogo manj časa za pregled ciljev in standardov znanj posameznih predmetov.«*

Podatki prometa na DUN-u januarja 2025 kažejo, da je bilo na tem digitalnem podpornem okolju registriranih 16.800 uporabnikov.

Izhodišča za prenovo kurikularnih dokumentov (Izhodišča)

V Sloveniji je v teku prenova kurikularnih dokumentov po celotni vzgojno-izobraževalni vertikali. Okvir za prenovo učnih načrtov v osnovnih šolah in gimnazijah je bil februarja 2022 sprejet na Strokovnem svetu RS za splošno izobraževanje v obliki dokumenta *Izhodišča za prenovo učnih načrtov v osnovni šoli in gimnaziji* (Ahačič idr., 2022). V dokumentu so bili opredeljeni cilji in načela prenove, ki so med drugim izpostavljali tudi poenotenje učnih načrtov z vidika strukture in terminologije. Več o tem je bilo objavljeno v članku *Prenova kurikularnih dokumentov za nove poti do znanja v razredu in izven njega* (Suban in Baškarad, 2025). Za področje poklicnega in strokovnega izobraževanja je bil leta 2023 pripravljen podoben dokument, in sicer *Izhodišča za prenovo katalogov znanja za splošnoizobraževalne predmete v poklicnem in strokovnem izobraževanju* (Skubic idr., 2024). V skladu z usmeritvami v obojih *Izhodiščih* so vsi učni načrti in katalogi znanj imeli tri temeljna poglavja, kar je zagotavljalo poenoteno strukturo:

- Opredelitev predmeta
- Teme, cilji, standardi
- Didaktična priporočila

▸ SLIKA 1: Vstopna stran v platformo Digitalizirani učni načrti (DUN)
Vir: Spletna stran Zavoda RS za šolstvo

<table>
<tr><td colspan="8">Ime predmeta*</td></tr>
<tr><td colspan="8">Opredelitev predmeta
(v osnovi enotna, z dodanimi specifikami v posameznem vzgojno-izobraževalnem obdobju)</td></tr>
<tr><td colspan="2">1. VIO OŠ</td><td colspan="2">2. VIO OŠ</td><td colspan="2">3. VIO OŠ</td><td colspan="2">GIM</td></tr>
<tr><td>Cilji</td><td>Standardi znanja</td><td>Cilji</td><td>Standardi znanja</td><td>Cilji</td><td>Standardi znanja</td><td>Cilji</td><td>Standardi znanja</td></tr>
<tr><td colspan="8">Tema (vsebina, zmožnost) 1</td></tr>
<tr><td colspan="2">Uvod v temo/opis teme</td><td colspan="2">Uvod v temo/opis teme</td><td colspan="2">Uvod v temo/opis teme</td><td colspan="2">Uvod v temo/opis teme</td></tr>
<tr><td>Skupine ciljev</td><td>Standardi znanja</td><td>Skupine ciljev</td><td>Standardi znanja</td><td>Skupine ciljev</td><td>Standardi znanja</td><td>Skupine ciljev</td><td>Standardi znanja</td></tr>
<tr><td colspan="2">Nabor (strokovnih) terminov</td><td colspan="2">Nabor (strokovnih) terminov</td><td colspan="2">Nabor (strokovnih) terminov</td><td colspan="2">Nabor (strokovnih) terminov</td></tr>
<tr><td colspan="2">Področja skupnih ciljev (zajeta v predmetnih ciljih)</td><td colspan="2">Področja skupnih ciljev (zajeta v predmetnih ciljih)</td><td colspan="2">Področja skupnih ciljev (zajeta v predmetnih ciljih)</td><td colspan="2">Področja skupnih ciljev (zajeta v predmetnih ciljih)</td></tr>
<tr><td colspan="8">Tema (vsebina, zmožnost) 2</td></tr>
<tr><td colspan="2">Uvod v temo/opis teme</td><td colspan="2">Uvod v temo/opis teme</td><td colspan="2">Uvod v temo/opis teme</td><td colspan="2">Uvod v temo/opis teme</td></tr>
<tr><td>Skupine ciljev</td><td>Standardi znanja</td><td>Skupine ciljev</td><td>Standardi znanja</td><td>Skupine ciljev</td><td>Standardi znanja</td><td>Skupine ciljev</td><td>Standardi znanja</td></tr>
<tr><td colspan="2">Nabor (strokovnih) terminov</td><td colspan="2">Nabor (strokovnih) terminov</td><td colspan="2">Nabor (strokovnih) terminov</td><td colspan="2">Nabor (strokovnih) terminov</td></tr>
<tr><td colspan="2">Področja skupnih ciljev (zajeta v predmetnih ciljih)</td><td colspan="2">Področja skupnih ciljev (zajeta v predmetnih ciljih)</td><td colspan="2">Področja skupnih ciljev (zajeta v predmetnih ciljih)</td><td colspan="2">Področja skupnih ciljev (zajeta v predmetnih ciljih)</td></tr>
</table>

▸ SLIKA 2: Shema z elementi v aplikaciji za prenavljanje učnega načrta in katalogov znanja ter povezave med njimi (obvezni elementi učnega načrta)
Vir: *Izhodišča za prenovo učnih načrtov v osnovni šoli in gimnaziji. (2022)*. Zavod RS za šolstvo. https://www.zrss.si/pdf/izhodisca_za_prenovo_UN.pdf; str. 25

Prav tako je bilo v *Izhodiščih* (2022, 2024) predvideno, da bodo predmetne kurikularne komisije učne načrte in kataloge znanj prenavljale s pomočjo spletne aplikacije, ki naj bi bila razvita prav za namene pisanja učnih načrtov in katalogov znanj. Ob tem je bila v *Izhodiščih* priložena tudi shema z elementi aplikacije za prenavljanje učnih načrtov in povezave med njimi[1] (Slika 2) (Izhodišča za prenovo učnih načrtov …, 2022, str. 25).

Avtorji obojih *Izhodišč* so že v samih dokumentih opredelili vlogo in namen aplikacije pri načrtovani prenovi učnih načrtov in katalogov znanj (Ahačič idr., 2022, str. 25; Ermenc idr., 2024, str. 33). Za avtorje *Izhodišč* aplikacija ni bila le tehnično orodje, temveč nepogrešljiv del prenove, ki bo podpiral delo različnih kurikularnih komisij (npr. komisije za skupne cilje, predmetne kurikularne komisije itd.) in zagotavljal skladnost z zahtevami *Izhodišč* ter usklajenost, učinkovitost in preglednost celotnega procesa nastajanja učnih načrtov in katalogov znanj (Izhodišča za prenovo učnih načrtov …, 2022, str. 25; 2024, str. 33).

Med ključnimi pričakovanji avtorjev *Izhodišč* glede aplikacije so izpostavljena naslednja:

- Zagotavljanje enotne strukture učnih načrtov in katalogov znanj. To je pomenilo, da aplikacija s svojo zasnovo vodi različne kurikularne komisije skozi v izhodiščih opredeljeno strukturo učnih načrtov za osnovno šolo in gimnazijo (Izhodišča za prenovo učnih načrtov …., 2022, str. 25) ter katalogov znanj. Enotna struktura je bila ključna za notranjo skladnost učnih načrtov in katalogov znanj.
- Spodbujanje poenotenja strukture in elementov učnih načrtov in katalogov znanj ter enotne rabe strokovne terminologije. Aplikacija vsebuje navodila za kurikularne komisije glede poimenovanja in opisa različnih elementov učnega načrta in katalogov znanj, kar je prispevalo k terminološki usklajenosti med različnimi učnimi načrti (Izhodišča za prenovo učnih načrtov …, 2022, str. 7) in katalogi znanj.
- Omogočanje horizontalne povezanosti učnih načrtov in katalogov znanj (med različnimi predmeti znotraj programov) ter vertikalne povezanosti ciljev znotraj posameznega splošnoizobraževalnega predmeta (Izhodišča za prenovo katalogov znanja …, 2024, str. 9).
- Podpiranje umeščanja ključnih skupnih ciljev[2] med predmetne cilje, s čimer se je zagotovila celostna obravnava teh ciljev v različnih predmetih. Aplikacija omogoča enostavno dodajanje in umeščanje ključnih skupnih ciljev med cilje in didaktična priporočila s pomočjo naprednih rešitev umetne inteligence, s čimer se je zagotovilo načelo vključevanja ključnih skupnih ciljev v učne načrte (Izhodišča za prenovo učnih načrtov …, 2022, str. 7) in kataloge znanj (Izhodišča za prenovo katalogov znanja …, 2024, str. 13). Prav tako aplikacija omogoča

1 V *Izhodiščih* je predvideno tudi, da so obvezni elementi učnega načrta nadgrajeni s kontrolnimi (oz. samoregulacijskimi) elementi za komisije: ure, nabor možnih načinov izkazovanja znanja in opisni kriteriji (glej Ahačič idr., 2022).

2 Skupni cilji so opredeljeni kot temeljne razvojne usmeritve, ki presegajo posamezne predmetne cilje in vključujejo ključne cilje po področjih, kot so Digitalna kompetentnost, Trajnostni razvoj idr. (Izhodišča za prenovo učnih načrtov …,., 2022, str. 2).

horizontalni in vertikalni pregled umeščenosti skupnih ciljev v kurikularne dokumente.[3]

- Zagotavljanje usklajenosti med opredeljenimi obveznimi in izbirnimi cilji in iz njih izpeljanimi standardi znanja, kar je bilo ključno za ciljno zasnovanost učnih načrtov in katalogov znanj.

Didaktična priporočila naj bi bila samostojen dokument, ki dopolnjuje učne načrte oz. kataloge znanj (Ahačič idr., 2022, str.15; Skubic Ermenc idr., 2024, str. 20) in s svojo vsebino učiteljem praktično pomagajo pri načrtovanju in izvajanju vzgojno-izobraževalnega dela, ker vsebujejo sodobne didaktične pristope in prinašajo smernice za preverjanje in ocenjevanje znanja. Aplikacija podpira delo PKK in omogoča pripravo didaktičnih priporočil, ki so učiteljem na voljo bodisi kot samostojen dokument bodisi se integrirajo/združijo z učnim načrtom oz. katalogom znanj posameznega splošnoizobraževalnega predmeta. Omogočeno je torej generiranje učnih načrtov in katalogov znanj z didaktičnimi priporočili ali brez njih.

Aplikacija kot podporno okolje avtorjem prenovljenih kurikularnih dokumentov (aplikacija)

Izhodišča za prenovo učnih načrtov v osnovni šoli in gimnaziji (2022, str. 25) in *Izhodišča za prenovo katalogov znanja za splošnoizobraževalne predmete v poklicnem in strokovnem izobraževanju* (2024, str. 33) prepoznajo aplikacijo kot temeljno orodje, ki bo zagotovilo učinkovito, usklajeno in pregledno prenovo kurikularnih dokumentov za splošnoizobraževalne predmete v osnovni šoli in gimnaziji ter v poklicnem in strokovnem izobraževanju.

Zasnova aplikacije

Aplikacija je bila zasnovana kot neposredna »preslikava« oziroma digitalna upodobitev usmeritev in zahtev, opredeljenih v obojih *Izhodiščih*, ki so bila temelj za pripravo tehnične specifikacije za izdelavo aplikacije. Drugače povedano: *aplikacija* deluje kot most med konceptualnimi temelji prenove in njihovo praktično implementacijo v digitalnem okolju. Po specifikaciji (Spasojević, Kuzma, Dragar, Sambolić Beganović, Suban in Rojc, 2022) je aplikacija zasnovana modularno. Grafični prikaz modulov aplikacije je predstavljen na Sliki 3.

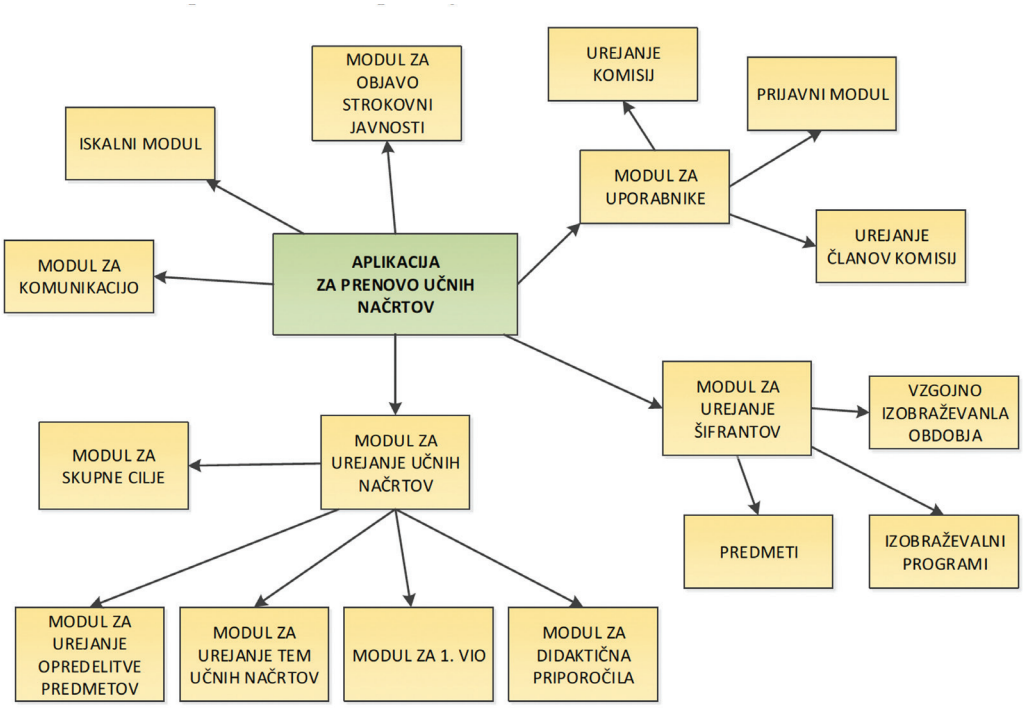
Vloga aplikacije med procesom prenove kurikularnih dokumentov

Vloga aplikacije je dvojna. V fazi prenove kurikularnih dokumentov omogoča kurikularnim komisijam sistematično in usklajeno pripravo učnih načrtov in katalogov znanj; v fazi uporabe kurikularnih dokumentov pa bo postala le eden izmed elementov/modulov novega digitalnega podpornega okolja za učitelje, ki bo omogočalo sodobno in inovativno organizacijo in načrtovanje vzgojno-izobraževalnega dela. Razvoj aplikacije je v skladu z usmeritvami iz *Izhodišč* potekal od februarja do junija 2023.

Osrednji moduli aplikacije v kontekstu Izhodišč

V nadaljevanju so predstavljeni osrednji moduli aplikacije s pripadajočimi polji za vnos besedila, ki so služili za urejanje učnih načrtov in katalogov znanj:

- modul za urejanje tem, ciljev in standardov znanja,
- modul za skupne cilje,
- modul za didaktična priporočila ter
- modul za izpis.

▸ SLIKA 3: Grafični prikaz modulov aplikacije

3 Horizontalno umeščanje pomeni, da so ključni skupni cilji ustrezno vključeni v različne predmete znotraj istega izobraževalnega obdobja, medtem ko vertikalno umeščanje pomeni, da se cilji smiselno nadgrajujejo skozi različna izobraževalna obdobja. Dokument *Skupni cilji in njihovo umeščanje v učne načrte in kataloge znanj* nudi konkretne usmeritve za avtorje kurikularnih dokumentov, kako zagotoviti tovrstno pokritost s ključnimi skupnimi cilji (Skupni cilji ..., 2024)

Vsak od teh modulov je bil zasnovan tako, da je neposredno podpiral uresničevanje zahtev *Izhodišč* in hkrati omogočal učinkovito delo kurikularnih komisij.

Modul za urejanje tem, ciljev in standardov znanja

Modul za urejanje tem, ciljev in standardov znanja je omogočal strukturirano oblikovanje vsebinskega jedra učnega načrta oz. kataloga znanj. Njegov namen je bil podpreti kurikularne komisije pri doslednem zapisovanju tem, ciljev in standardov znanj, skladno s poenoteno strukturo, opredeljeno v izhodiščih. Kogoj idr. (2023) poudarjajo da morajo predmetne kurikularne komisije pri prenovi učnih načrtov in katalogov znanj upoštevati tako vsebinsko usklajenost med predmeti kot tudi usmeritve za vključevanje skupnih ciljev.

Modul za skupne cilje

Modul za skupne cilje je bil zasnovan kot modul za sistematično in inovativno umeščanje skupnih ciljev v učne načrte in kataloge znanj. Njegov cilj je bil omogočiti horizontalno in vertikalno povezanost skupnih ciljev znotraj posameznega predmeta ter med različnimi predmeti. Avtorjem kurikularnih dokumentov (članom PKK) je modul za skupne cilje omogočal izbor ključnih skupnih ciljev po skupnih področjih, kot sta na primer Trajnostni razvoj ali Digitalna kompetentnost, in njihovo povezovanje s predmetnimi cilji ali vključevanje v didaktična priporočila. Posebna funkcionalnost modula, ki ga podpirajo napredne rešitve umetne inteligence, je omogočala uvoz besedila skupnega cilja v ustrezno polje z možnostjo kontekstualne prilagoditve, pri čemer se je ohranila sledljivost povezave z izhodiščnim ključnim skupnim ciljem.

Modul za didaktična priporočila

Modul za didaktična priporočila je predstavljal ključno dopolnitev učnim načrtom in katalogom znanj, saj učiteljem zagotavljala usmeritve za učinkovitejše načrtovanje in izvajanje vzgojno-izobraževalnega dela. Njegov temeljni namen je oblikovanje kakovostnih priporočil, ki so bila skladna z vsebino učnega načrta oz. kataloga znanj in vključujejo tudi področja skupnih ciljev. Za podporo predmetnim kurikularnim komisijam pri prenovi učnih načrtov in katalogov znanja so bile pripravljene tudi posebne usmeritve za oblikovanje didaktičnih priporočil, ki vključujejo splošna in specialnodidaktična priporočila ter navodila za njihovo vključevanje v aplikacijo (Nolimal idr., 2024). Modul vsebuje štiri polja:

- Kažipot po didaktičnih priporočilih (Besedilo prinaša napotke o strukturi didaktičnih priporočil.)
- Splošna didaktična priporočila (Besedilo tega polja je usklajeno in identično v vseh učnih načrtih in katalogih znanj.)
- Splošna priporočila za vrednotenje znanja (Besedilo tega polja je usklajeno in identično v vseh učnih načrtih in katalogih znanj.)
- Specialnodidaktična priporočila področja/predmeta (V tem polju kurikularne komisije lahko zapišejo preverjene in učinkovite didaktične strategije za doseganje ciljev in standardov znanja za predmet/področje s fokusom na aktivni vlogi učenca/dijaka.)

Modul za izpis

Aplikacija omogoča izpis učnih načrtov in katalogov znanj, kar bistveno prispeva k uporabnosti in dostopnosti kurikularnih dokumentov. Avtorji kurikularnih dokumentov in v naslednji fazi učitelji (ko bo aplikacija integrirana v novo digitalno podporno okolje za učitelje, katerega namen bo organizacija in načrtovanje vzgojno-izobraževalnega dela) bodo lahko izvozili naslednje vrste dokumentov:

- Učni načrti in katalogi znanj
- Učni načrti in katalogi znanj z didaktičnimi priporočili
- Didaktična priporočila kot samostojen dokument, ki je dopolnjeval učne načrte in kataloge znanj. Ta bodo učiteljem praktično pomagala pri načrtovanju in izvajanju vzgojno-izobraževalnega dela, vključno s smernicami za preverjanje in ocenjevanje znanja.

Dokumente je mogoče izvoziti v formatih Word in PDF, in sicer za devet različnih sklopov izobraževanja:

1. Sedem predmetov prvega vzgojno-izobraževalnega obdobja
2. Predmeti drugega vzgojno-izobraževalnega obdobja
3. Predmeti tretjega vzgojno-izobraževalnega obdobja
4. Predmeti, ki se izvajajo v drugem in tretjem vzgojno-izobraževalnem obdobju
5. Predmeti izobraževalnega programa gimnazija
6. Predmeti srednjega poklicnega in strokovnega izobraževanja (nižje poklicno izobraževanje, srednje poklicno izobraževanje, srednje strokovno izobraževanje, poklicno-tehniško izobraževanje)
7. Predmeti izobraževalnega programa osnovne šole za odrasle
8. Predmeti izobraževalnega programa osnovne šole z nižjim izobrazbenim standardom
9. Predmeti izobraževalnega programa osnovne šole z enakovrednim izobraževalnim standardom

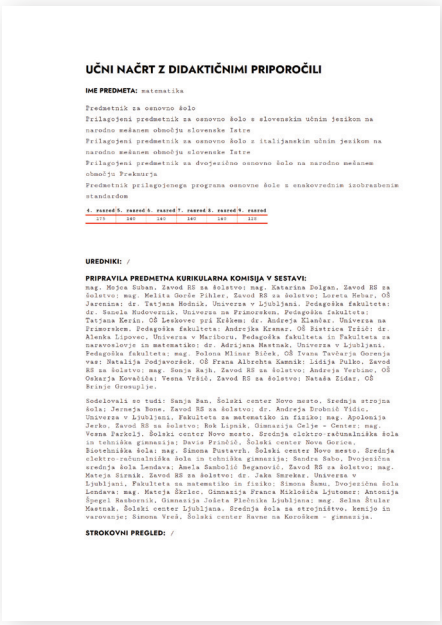
Vsak dokument je celovito strukturiran in vsebuje:

- **Naslovnico** (Na Sliki 4 je prikazan primer naslovnice za izobraževalni program gimnazije za predmet matematika.)
- **Kolofon** (Na Sliki 5 je prikazan izsek iz kolofona.)
- **Kazalo** (Na Sliki 6 je prikazan izsek iz kazala.)
- **„Kako se znajti?“** – štiri strani, ki grafično prikazujejo strukturo dokumenta in prinašajo pojasnilo/razlago določenih pojmov vključenih v kurikularne dokumente (Na Sliki 7 je prikazan primer “Kako se znajti?” za učni načrt za izobraževalni program gimnazije.)
- **Vsebino kurikularnega dokumenta** (opredelitev predmeta; teme, cilje, standarde itd.)
- **Seznam virov in literature**
- **Priloge** (Tiste, ki jih avtorji dokumenta dodajajo, in vsi dokumenti vsebujejo preglednico petih področij skupnih ciljev z vsemi ključnimi cilji.[4])

4 V digitalni bralnici Zavoda RS za šolstvo je objavljena priloga z vizualno predstavitvijo področij skupnih ciljev in seznamom vseh ključnih skupnih ciljev, ki služi kot pripomoček tako avtorjem pri načrtovanju kurikularnih vsebin kot tudi uporabnikom pri implementaciji (Ahačič idr., 2025).

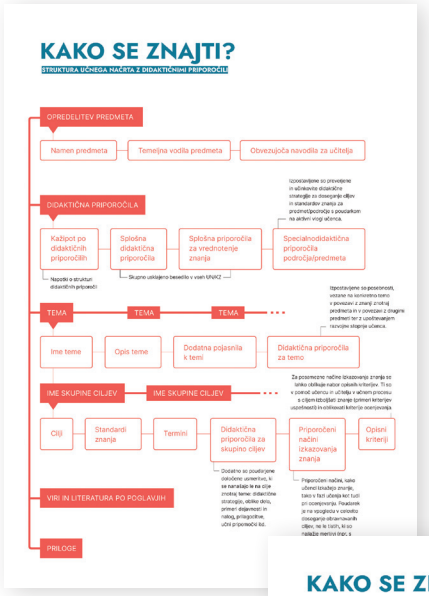
▸ SLIKA 4: Naslovnica za izobraževalni program gimnazija za predmet matematika

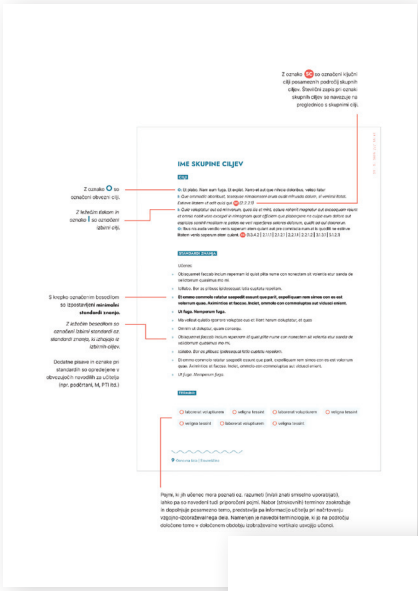

▸ SLIKA 5: Izsek iz kolofona

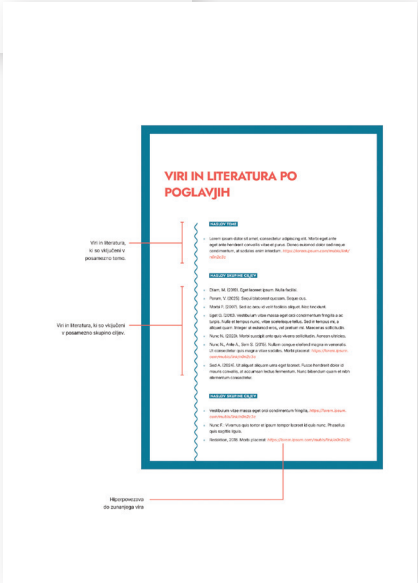

▸ SLIKA 6: Izsek iz kazala

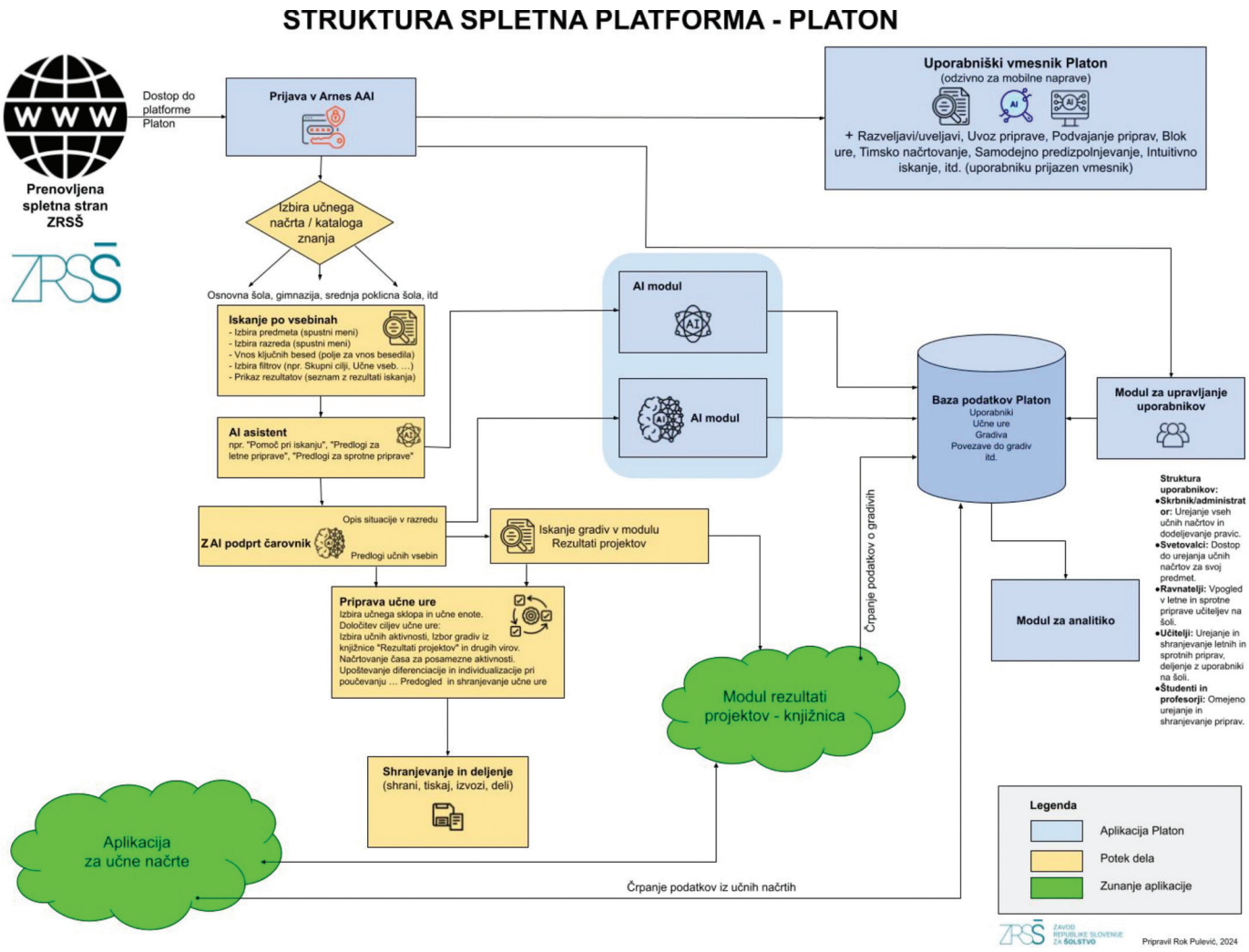

▸ SLIKA 7: »Kako se znajti?«

▸ SLIKA 8: Shema, ki prikazuje strukturo nove digitalne platforme PLATON.

Platforma za načrtovanje vzgojno-izobraževalnega dela z naprednimi rešitvami umetne inteligence (PLATON)

Prenova kurikularnih dokumentov, skupaj z naraščajočimi potrebami učiteljev po novih funkcionalnostih in večji prilagodljivosti digitalnega podpornega okolja DUN, je sprožila celovit razmislek o nadgradnji obstoječe digitalne platforme. Kot odgovor na te izzive je projektna skupina Zavoda za šolstvo osmislila in napisala tehnično specifikacijo novega digitalnega okolja za načrtovanje vzgojno-izobraževalnega dela v Sloveniji z naprednimi rešitvami umetne inteligence, ki so ga poimenovali PLATON (Zavrnik Pulević, Pulević, Kuzma, Sambolić Beganović in Suban, 2025). Struktura PLATON-a je prikazana na Sliki 8.

PLATON je zasnovan kot celovito digitalno okolje, ki presega zgolj pregledovanje kurikularnih dokumentov (brez prijave bo dostop do PLATON-a omogočen vsem zainteresiranim). Avtenticiran dostop do orodij za načrtovanje, pripravo in izvajanje vzgojno-izobraževalnega dela bo omogočen učiteljem oz. vodstvenim strokovnim delavcem in drugim strokovnjakom. Integracija aplikacije kot ključnega vira bo uporabnikom PLATON-a omogočila dostop do učnih načrtov in katalogov znanj. Poleg tega bo PLATON opremljen z naprednimi rešitvami umetne inteligence (UI-asistent in UI-čarovnik), ki bodo učiteljem na primer pomagale pri:

- lažjem, hitrejšem in učinkovitejšem identificiranju ciljev in standardov znanja iz učnih načrtov in katalogov znanj;
- povezovanju in prepletanju tem učnih načrtov in katalogov znanj po horizontali in vertikali ter načrtovanju pouka, ki bo prilagojen individualnim potrebam učencev/dijakov;
- uporabi didaktičnih priporočil za doseganje ciljev in standardov znanja za predmet/področje, ki upoštevajo raznolikost učencev/dijakov s poudarkom na njihovi aktivni vlogi;
- pripravi obvezne pedagoške dokumentacije, kot so sprotne in letne priprave (Pravilnik o dokumentaciji v osnovni šoli, 2012, s spremembami do 2024; Pravilnik o šolski dokumentaciji v srednješolskem izobraževanju, 2021);
- pripravi in uporabi mrežnih diagramov/specifikacijske tabele (pripomočka za uravnavanje merskih karakteristik pisnih preizkusov znanja) z enostavnim vnašanjem podatkov tudi iz aplikacije.

PLATON bo pripomogel tudi pri optimizaciji vzgojno-izobraževalnih procesov in zmanjšanju administrativnega bremena učiteljev. To bo intuitivno digitalno okolje za ustvarjanje obvezne pedagoške dokumentacije (sprotnih in letnih priprav) ter mrežnih diagramov, ki bodo učiteljem omogočali, da se še bolj osredotočijo na načrtovanje in izvajanje vzgojno-izobraževalnega dela.

Načrtujemo, da se bo PLATON z integracijo aplikacije in vključitvijo naprednih rešitev umetne inteligence ter naprednega grafičnega generiranja dokumentov razvil v celovito inovativno digitalno podporno okolje, ki bo omogočalo kakovostnejšo, učinkovitejšo in bolj domišljeno uporabo kurikularnih dokumentov ter znatno zmanjšanje administrativnih obremenitev za učitelje ob hkratnem ohranjanju pedagoške avtonomije.

RAZVOJ DIGITALNEGA PODPORNEGA OKOLJA ZA VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNO DELO V SLOVENIJI

V zadnjih petih letih je proces razvoja digitalnega podpornega okolja za načrtovanje vzgojno-izobraževalnega dela v Sloveniji potekal v več logično nadgrajujočih se fazah. Vse se je začelo leta 2021 z digitalizacijo in enostavno dostopnostjo učnih načrtov prek platforme DUN. To je predstavljalo ključen prvi korak k digitalizaciji kurikularnih dokumentov.

Sledil je celovit razmislek o prenovi kurikularnih dokumentov. Po sprejetju obojih *Izhodišč* je projektna skupina Zavoda RS za šolstvo odigrala ključno vlogo pri pripravi tehnične specifikacije aplikacije in razvoju le-te s programerji. Aplikacija s svojim sistematičnim pristopom k enotni strukturi, terminologiji in integraciji skupnih ciljev predstavlja ključen element kurikularne prenove. Omogoča učinkovito in pregledno oblikovanje kurikularnih dokumentov. Nadaljnji načrti za razvoj naprednega in sodobnega digitalnega podpornega okolja, ki so predvidevali nove funkcionalnosti in večjo prilagodljivost digitalnega podpornega okolja, so vključevali umestitev aplikacije v širšo/kompleknejšo digitalno platformo PLATON, pri kateri je projektna skupina Zavoda RS za šolstvo še naprej aktivno vključena v razvoj. PLATON bo z naprednimi rešitvami umetne inteligence zagotavljal celostno podporo učiteljem. Njegov namen je omogočiti kakovostnejše, učinkovitejše in bolj domišljeno načrtovanje ter izvajanje vzgojno-izobraževalnega dela, hkrati pa pomembno prispevati k zmanjšanju administrativnih obremenitev učiteljev.

Slovenija bo z implementacijo teh naprednih rešitev v obliki digitalnega podpornega okolja za organizacijo in načrtovanje vzgojno-izobraževalnega dela dosegla velik napredek pri uvajanju sodobnih pristopov k oblikovanju in uporabi kurikularnih dokumentov. To bo pomemben prispevek k modernizaciji slovenskega izobraževalnega sistema in inovativen odziv na izzive prihodnosti.

VIRI IN LITERATURA

Izhodišča za prenovo katalogov znanja za splošnoizobraževalne predmete v poklicnem in strokovnem izobraževanju. (2024). Zavod RS za šolstvo. https://www.zrss.si/pdf/izhodisca_za_prenovo_KZ.pdf

Izhodišča za prenovo učnih načrtov v osnovni šoli in gimnaziji. (2022). Zavod RS za šolstvo. https://www.zrss.si/pdf/izhodisca_za_prenovo_UN.pdf

Ključni cilji po področjih skupnih ciljev. Zavod RS za šolstvo. (2025). https://www.zrss.si/pdf/kljucni_cilji_po_podrocjih_SC.pdf

Kogoj, B., Suban, M., Novak, N., Baškarad, S., Slivar, B. (2023). *Usmeritve za delo predmetnih kurikularnih komisij pri prenovi učnih načrtov v osnovni šoli in gimnaziji.* Zavod RS za šolstvo. https://www.gov.si/assets/ministrstva/MVI/SRI/REFORMA/Usmeritve-za-delo-PKK.pdf

Nolimal, F., Brodnik, V., Holcar, A., Skvarč, M., Suban, M., in Poberžnik, A. (2024). *Usmeritve za pripravo didaktičnih priporočil k učnim načrtom za osnovne in srednje šole.* Zavod RS za šolstvo. https://www.zrss.si/pdf/usmeritve_didakticna_priporocila.pdf

Pravilnik o dokumentaciji v osnovni šoli (2012, s spremembami do 2024). *Uradni list RS,* št. 61/12, 51/13, 44/21, 67/24. https://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV11251

Pravilnik o šolski dokumentaciji v srednješolskem izobraževanju (2021). *Uradni list RS*, št. 44/21. Pridobljeno s https://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV13432

Skupni cilji in njihovo umeščanje v učne načrte in kataloge znanj. (2024). Zavod RS za šolstvo. https://www.zrss.si/pdf/skupni_cilji.pdf

Spasojević, B., Kuzma, T., Dragar, P., Sambolić Beganović, A., Rojc, J., Suban, M. (2022, julij). *Aplikacija za prenovo učnih načrtov: Specifikacija* [Neobjavljen rokopis]. Citadela d.o.o. in Zavod RS za šolstvo.

Zavrnik Pulević, V., Pulević, R., Kuzma, T., Sambolić Beganović, A., Suban, M. (2025, julij). *Platforma za organizacijo in načrtovanje poučevanja (PLATON): Specifikacija* [Neobjavljen rokopis]. IDEA d.o.o. in Zavod RS za šolstvo.